

Arbetsmiljön i Västernorrlands län 2009-2014
– aktuell arbetsskadestatistik och LOs förslag på åtgärder för en
bättre arbetsmiljö

Innehåll

Inledning	3
Arbetsmiljö i Sverige	3
Trender på arbetsmarknaden.....	4
Ökad psykosocial ohälsa.....	5
Arbetsmiljöarbete.....	6
Arbetsolyckor 2009-2014	6
Arbetsjukdomar 2009-2014.....	7
Arbetsolyckor med dödlig utgång i Sverige	9
Insatser för en bättre arbetsmiljö.....	9
LOs förslag.....	10
Bilaga 1 Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro.....	12
Bilaga 2 Arbetsjukdomar.....	13
Bilaga 3 Arbetsolyckor dödlig utgång	13

Inledning

Alla människor ska ha rätt till en trygg och säker arbetsmiljö. De som arbetar ska även kunna avsluta sina arbetsliv med den fysiska och psykiska hälsan i behåll. Idag är en god arbetsmiljö inte verklighet för alla. Det kan handla om hög arbetsbelastning, låg bemanning, arbete på obekväma tider, ensamarbete och hot eller våld. Det finns också en ökande trend med sämre arbetsvillkor vid tidsbegränsade anställningar, deltidsarbete och i bemanningsbranschen. Psykosociala arbetsmiljörisker har identifierats som en av de största utmaningarna inom arbetsmiljöarbetet. Diagnoser av psykosocial karaktär är idag den vanligaste sjukskrivningsorsaken bland kvinnor och den näst vanligaste bland män. Detta till trots så saknas tydliga ramverk och riktlinjer för den psykosociala arbetsmiljön.

I arbetet för en god arbetsmiljö spelar facket en viktig roll. För cirka 100 år sedan utsågs de första skyddsombuden på svenska arbetsplatser. Det är hundra år som skapat ett säkrare arbetsliv i Sverige. I LOs vision är antalet dödsfall orsakade av arbetet noll. Samtidigt måste också olycksfallen och de arbetsrelaterade sjukdomarna minska kraftigt. Vägen till att nå nollvisionen går genom att det systematiska arbetsmiljöarbetet blir bättre på alla arbetsplatser. Därför måste också den fackliga aktivitetsnivån och bevakningen höjas, så att arbetsgivarna uppfyller sina lagstiftade skyldigheter. Här har skyddsombuden en nyckelroll på arbetsplatserna.

Föreliggande rapport visar att vi är långt ifrån målet. Kraven i arbetslivet ökar samtidigt som det egna inflytandet minskar. När arbetskraften måste anpassa sig till den flexibla arbetsmarknaden ökar skadorna och ohälsan. I Sverige skadades över 29 853 personer och 53 personer förolyckades på arbetet under förra året. Totalt är ca 1400 dödsfall varje år är arbetsrelaterade. Det är inte acceptabelt.

Under åren med borgerlig regeringen försvagades det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Anslagen till Arbetsmiljöverket skars ner, medlen för den kvalificerade skyddsombudsutbildningen togs bort och arbetslivsinstitutet avvecklades. Efter valet i september 2014 bildades en socialdemokratiskt ledd regering. Efter att den borgerliga alliansen tillsammans med sverigedemokraterna fällde regeringens första budget utlyste statsminister Stefan Löfven extraval. Valet blev upprinnelsen till att de båda blocken träffade den så kallade ”Decemberöverenskommelsen” som möjliggjorde för styre utan Sverigedemokraternas inflytande. Regeringen presenterade den 2015-04-15 en vårändringsbudget i vilken en del ambitiösa förslag på arbetsmiljöområdet lades fram. Detta till trots så finns det fler områden som återstår och behöver åtgärdas. Dessa problem och LOs lösningar presenteras i rapportens senare del.

Det är tillsammans vi skapar ett bättre arbetsliv!

Arbetsmiljö i Sverige

Arbetsmiljöfrågorna är ständigt aktuella. En dålig arbetsmiljö kostar för både skattebetalarna och samhället på grund av sjuk- och rehabiliteringsutgifter. Dålig arbetsmiljö innebär förutom individuellt lidande också skattebortfall och färre som bidrar till att försörja en åldrande befolkning. Det har Sverige inte råd med. En

internationell studie av 300 företag i 15 länder visar att satsningar på förebyggande arbetsmiljö ger minst dubbelt så mycket tillbaka.¹

En god arbetsmiljö är en förutsättning för att kunna arbeta ett helt arbetsliv. SCBs undersökningar visar att det under slutet av 00-talet anas en liten återhämtning i arbetsmiljön efter att den snabbt försämrades under 1990-talet. LO menar att det är svårt att dra slutsatsen att arbetsmiljön skulle blivit bättre eftersom färre nås av SCBs arbetsmiljöundersökningar idag. I Sverige finns också många arbetare från andra EU-länder. Dessa nås inte av undersökningarna och troligtvis arbetar de i sämre arbetsmiljöer.²

I rapportens senare del finns ett avsnitt om dödsolyckor i arbetet. Viktigt att påpeka är att det är betydligt fler som dör av arbetsrelaterade sjukdomar än som förolyckas på arbetsplatser årligen.³ Högre krav i arbetslivet eller exponering för skadliga ämnen är två exempel på faktorer som påverkar. Människor ska inte förolyckas på arbetet, men ingen ska heller behöva dö av sjukdomar som är arbetsrelaterade.

Trender på arbetsmarknaden

I takt med att arbetsmarknaden förändrats har nya risker uppstått i arbetslivet. År 2005 ansåg över 20 procent av arbetstagarna i EU-länderna att arbetsrelaterad stress riskerade deras hälsa. Ett antal riskområden identifierades: nya former av anställningsavtal och otrygga anställningsformer, intensifiering av arbetet, höga känslomässiga krav, arbetsförhållanden som påverkar balansen mellan arbete och privatliv negativt samt en åldrande och mer sårbar arbetskraft.⁴

I Sverige har de tidsbegränsade anställningarna ökat kraftigt under de senaste 20 åren.⁵ Under första kvartalet 2013 utgjorde de tidsbegränsade anställningarna 25 procent hos kvinnor i arbetsyryken och 15 procent hos män. Bland tjänstemännen var andelen ca 10 procent.⁶ 2000-talets svenska arbetsmarknad har blivit mer polariserad där lågkvalificerade och lågavlönade arbeten inte försvinner utan tvärtom ökar i antal samtidigt som även arbeten med höga kvalifikationskrav ökar men i mindre omfattning.⁷

En tydlig trend på arbetsmarknaden, som i allra högsta grad påverkar arbetsmiljön, är att många enklare arbeten utarmas på innehåll. Detta ger enformiga arbetsuppgifter som ofta leder till arbetsskador. Över hälften av LOs medlemmar arbetar fysiskt under

---

¹Ljung, David (2014), *Vad kan vi vinna på att göra de sjuka jobben friska? – Arbetsmiljöns betydelse för individer och resultat i svensk ekonomi*, Tankeverksamheten inom Arbetarrörelsen i Göteborg.

²Gellerstedt, Sten (2013), *Arbetsmiljö 2012 – klass och kön*, LO, s. 35-36.

http://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_arbetsmiljo_klass_kon_2012_webb_pdf/File/Arbetsmiljo_klass_kon_2012_webb.pdf

³Arbetsmiljöverket (2010), *Arbetsrelaterade dödsfall i Sverige*, Rapport 2010:3, s. 5.

http://www.av.se/dokument/aktuellt/kunskapsversikt/RAP2010_3.pdf

⁴Europeiska arbetsmiljöbyrån (2007), *Expertprognos om nya arbetsrelaterade psykosociala risker*, Facts 74.

<https://osha.europa.eu/sv/publications/factsheets/74/view>

⁵LO (2012), *Anställningsformer 2011*, s. 18.

http://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027492914_anstallningsformer_2011_pdf/File/Anst%C3%A4llningsformer_2011.pdf

⁶LO (2014), "Tidsbegränsad anställning första kvartalet 2013", 2014-03-07.

http://www.lo.se/start/lo_fakta/tidsbegransad_anstallning_forsta_kvartalet_2013

⁷Åberg, Rune, "Tjugohundratalets arbetsmarknad – fortsatt uppkvalificering eller jobbpolarisering?", *Ekonomisk Debatt*, Nr. 2, 2013. Se också Carl Grand, Ryszard Szulkin och Michael Tämlin, "Arbetslivet halkar efter: de enkla jobben försvinner inte", *Sociologisk Forskning*, Nr. 1, 2004.

hela arbetsdagen. Allra mest utsatta för dålig arbetsmiljö är kvinnor inom LO-yrkena. Denna grupp har också liten möjlighet att påverka det egna arbetet, vilket också är en faktor som är avgörande för arbetsmiljön. Få kvinnliga LO-medlemmar arbetar dagtid på vardagar. Arbeta på obekväma tider ökar risken för hot och våld. Dessutom har tillgången till företagshälsovård försämrats, vilket främst drabbat kvinnliga arbetare i privat service och offentlig sektor.⁸

Ökad psykosocial ohälsa

Mer fokus på organisatoriska och sociala frågor behövs på svenska arbetsplatser. Psykosociala arbetsmiljörisiker har nämligen identifierats som en av de största utmaningarna inom arbetsmiljöarbetet. Sjukpenningtalet och nybeviljade sjukersättningar har ökat 2010-2013. Sjukfrånvaron drabbar kvinnor mer än män och psykiska diagnoser dominerar.⁹ Det är den vanligaste sjukskrivningsorsaken bland kvinnor och näst vanligast bland män.¹⁰ Den psykiska ohälsan har framförallt ökat hos unga kvinnor.¹¹

Risken för att påbörja ett sjukfall med psykisk diagnos är 28 procent högre för kvinnor än för män. Offentliganställda löper större risk att bli sjukskrivna med en psykisk diagnos. Det gäller både kvinnor och män. En ansträngande fysisk arbetsmiljö innebär förhöjd risk för sjukskrivning, medan vård- och omsorgsyriken medför risk för sjukskrivning med psykiska diagnoser.¹²

Andelen anställda med höga krav i arbetet, låg kontroll och/eller dåligt socialt stöd var på samma nivå 2009 som 1995.¹³ Det är vanligare i LO-grupperna att lämna arbetslivet med sjukersättning de sista åren fram till ålderspensionen. En av förklaringarna är brister i arbetsmiljön.¹⁴ Forskning visar på ökad risk för att utveckla både depressions- och utmattningssyndrom under sådana förhållanden.¹⁵

Arbetsgivare är enligt lag skyldiga att förebygga ohälsa orsakat av bristfälligt organiserat arbete. Medan det finns över 100 föreskrifter som rör den fysiska arbetsmiljön, saknas föreskrifter hos Arbetsmiljöverket som reglerar organisatoriska och sociala frågor på arbetsplatsen, vilket kan ha inverkan på den psykosociala arbetsmiljön.¹⁶ Försäkringskassan betonar att förebyggande arbete mot psykisk ohälsa bör ske på arbetsplatserna.¹⁷ En färsk tingsrättsdom från februari 2014 dömde två

⁸ Gellerstedt, Sten (2013), *Arbetsmiljö 2012 – klass och kön*, LO, s. 4.

⁹ Försäkringskassan, *Uppföljning av sjukfrånvarons utveckling – Delredovisning 3 av regeringsuppdrag år 2013*, Dnr. 3023-2013, 2013-11-29, s. 4-10.

http://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/dce26cbc-fc81-4d79-9e68-a872a0fa2bd1/regeringsrapport_om_sjukfranvarons_utveckling_delrapport_3.pdf?MOD=AJPERES

¹⁰ Försäkringskassan, *Sjukskrivningar och psykiska diagnoser – ny rapport*, Pressmeddelande 2013-12-16.

¹¹ LO (2008), "Ökad ohälsa hos unga på arbetsmarknaden", 2008-12-02.

http://www.lo.se/start/tal_och_artiklar/okad_ohalsa_bland_unga_pa_arbetsmarknaden

¹² Försäkringskassan, *Sjukfrånvaro i psykiska diagnoser – En studie av Sveriges befolkning 16-64 år*, Socialförsäkringsrapport 2014:4, s. 5, 35, 36, 43.

¹³ Försäkringskassan, *Sjukfrånvaro i psykiska diagnoser – En studie av Sveriges befolkning 16-64 år*, Socialförsäkringsrapport 2014:4, s. 45.

¹⁴ Morin, Mats och Andersson, Renée (2013), *Pensionsreform i full tid*, LO, s. 21-25.

¹⁵ SBU (2014), *Arbetsmiljöns betydelse för symtom på depression och utmattningssyndrom – En systematisk litteraturöversikt*, s.13-14.

¹⁶ "Otydliga lagar om skadlig stress i arbetslivet", Handelshögskolan, Göteborgs universitet, 2013-06-12.

Presentation av Peter Andersson, *Vidta alla åtgärder som behövs – en rättsvetenskaplig studie av arbetsgivarens ansvar att förebygga stressrelaterad ohälsa och uppnå en god psykosocial arbetsmiljö*, Göteborgs universitet.

¹⁷ Försäkringskassan, *Sjukfrånvaro i psykiska diagnoser*, Svar på regeringsuppdrag, Dnr. 009246-2013, 2013-12-06, s. 5, 49-51.

chefer för arbetsmiljöbrottet vållande till annans död. Bakgrunden var konflikter och mobbing på arbetsplatsen, uppsägning och därefter självmord.¹⁸

Arbetsmiljöarbete

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter AFS 2001:1 ska varje arbetsplats bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Undersökningar från både SCB och LO visar att så inte är fallet.¹⁹ I LOs skyddsombudsenkät 2012 svarade 68 procent att det pågick systematiskt arbetsmiljöarbete på deras arbetsplatser. Samtidigt var det bara drygt 30 procent av ombuden som angav att man hade skriftliga riskbedömningar. Endast 35 respektive 28 procent ansåg att deras chefer hade tillräckliga kunskaper respektive tillräckligt med tid för att driva frågor om och åtgärda risker i arbetet. Rutinerna finns men riskerna åtgärdas inte av arbetsledningen.²⁰

Arbetsmiljöverkets uppgift är främst att inspektera om arbetsmiljölagen följs. I sin första budget 2007 minskade den borgerliga regeringen anslagen till Arbetsmiljöverket med 160 miljoner kronor. Neddragningarna har bl. a. lett till att Sverige inte längre lever upp till ILOs konvention om en yrkesinspektör på 10 000 arbetstagare. År 2013 var det i Sverige en inspektör på cirka 17 000 arbetstagare. Bland annat därför har LO anmält svenska regeringen till ILOs expertkommitté.²¹

Att vi ändå har en förhållandevis god arbetsmiljö i Sverige, till skillnad från många andra länder, beror till stor del på det arbete som de fackliga skyddsombuden bedriver.²² Även det samarbete som finns mellan arbetsmarknadens parter i Sverige påverkar förutsättningarna för en bättre arbetsmiljö.

Arbetsolyckor 2009-2014

I följande stycken presenteras arbetsskadestatistik från Arbetsmiljöverket. I statistiken ingår anmälda arbetsskador med minst en dags frånvaro och anmälningarna kommer från alla typer av branscher och innefattar anställda och egenföretagare. I kategorin arbetsskador räknas alla typer av arbetsolyckor, arbetssjukdomar samt färdolycksfall – olyckor till och från arbetet. Här behandlas statistik över antal *anmälda* arbetsolyckor med frånvaro minst en dag, arbetsolyckor med dödlig utgång samt anmälda arbetssjukdomar. Observera att det är skillnad mellan anmälda och godkända arbetsskador.²³

Av diagrammet nedan framgår att under 2014 har 664 arbetsolyckor som medförde sjukfrånvaro under minst en dag anmälts i Västernorrlands län. Siffrorna gäller arbetstagare och egenföretagare. De flesta anmälningarna kommer från tillverkningsindustrin samt vård-, omsorgs- och socialtjänstsektorn.

¹⁸ Norrby, Ann, ”Tingsrätten: Cheferna vållade Lasses död”, *Lag & Avtal*, 2014-02-19.

¹⁹ Gellerstedt, Sten (2013), *Arbetsmiljö 2012 – klass och kön*, LO, s. 35. Se även Gellerstedt, Sten (2013), *Skyddsombudens erfarenheter 2012*, LO, s. 39.

²⁰ Gellerstedt, Sten (2013), *Skyddsombudens erfarenheter 2012*, LO, s. 39.

²¹ Wreder, Johanna, ”Sverige lever inte upp till ILO-konventionen”, *Arbetet*, 2013-11-27.

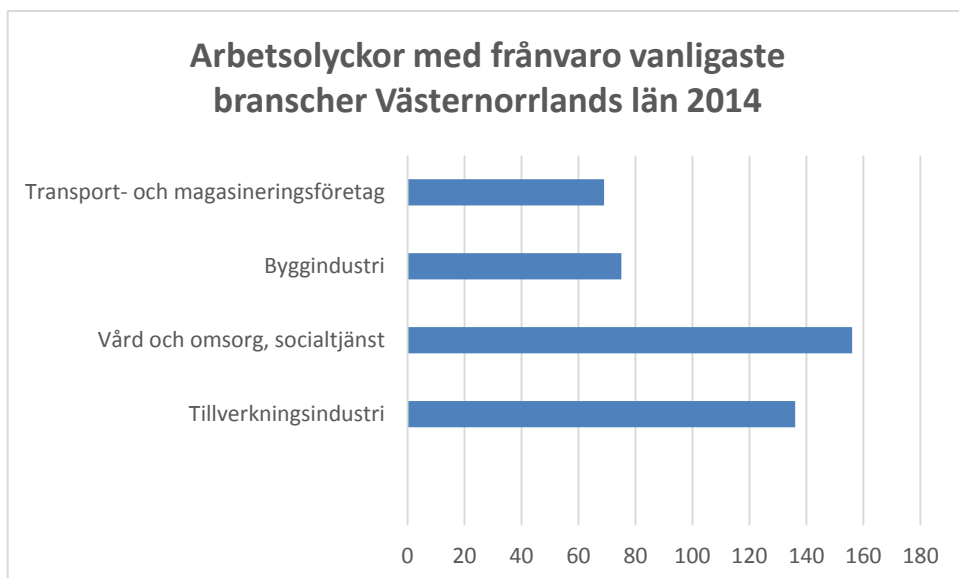
²² Gellerstedt, Sten (2013), *Skyddsombudens erfarenheter 2012*, LO, s. 8.

²³ Arbetsmiljöverket, *Stor skillnad mellan antalet anmälda och antalet godkända arbetsskador*, Pressmeddelande 2009-06-09. <http://www.av.se/pressrum/pressmeddelanden/2009/15964.aspx>

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetskadestatistik, statistikuttag 2015-04-14.

* Arbetskadorna anmäls ofta efter ganska lång tid efter det att de inträffat. Arbetsmiljöverket räknar med att siffrorna för ett år ökar med ca 4 procent under efterföljande år pga. sena anmälningar.²⁴

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetskadestatistik, statistikuttag 2015-04-14.

Arbetsjukdomar 2009-2014

Det som är utmärkande för en arbetsjukdom är att besvären uppstår efter flera år av skadlig exponering. Besvären kan vara av både fysisk eller psykisk karaktär. Idag är det relativt få som får sina arbetsskador godkända och hanteringen av ett ärende kan ta lång tid. Man har även konstaterat att bedömningen drabbar kvinnor och män olika.²⁵

Trots att det är fler kvinnor som anmäler arbetsjukdomar, 59 procent av fallen år 2012,²⁶ så visar siffror att det är färre kvinnor än män som får dem godkända.²⁷

²⁴ Arbetsmiljöverket (2013), *Arbetskadorna 2012*, Arbetsmiljöstatistik 2013:1, s.10, 14.

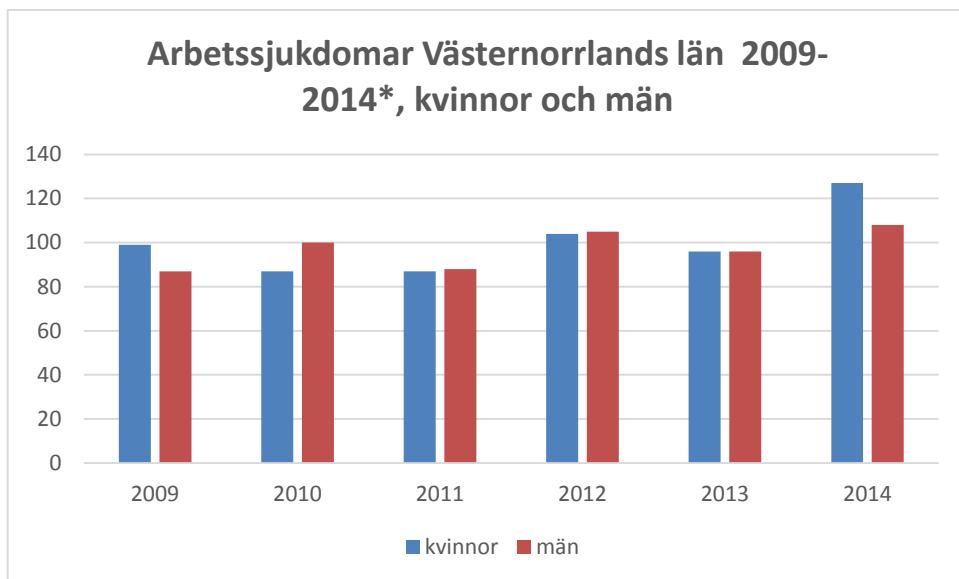
http://www.av.se/dokument/statistik/officiell_stat/STAT2013_01_korr.pdf

²⁵ ISF (2011), *Beslut om arbetsskada ur ett jämställdhetsperspektiv*, s. 7.

http://www.inspsf.se/publicerat/Publikation+detaljvy/beslut_om_arbetskada_ur_ett_jamstalldhetsperspektiv.cid2833. Se också Hallstedt, Niklas, "Svårt att få arbetsskador godkända - för kvinnor?", *Kollega*, 2013-06-17.

<http://www.kollega.se/svart-att-fa-arbetskadorna-godkanda-kvinnor>

²⁶ Arbetsmiljöverket (2013), *Arbetskadorna 2012*, Arbetsmiljöstatistik 2013:1, s. 23.

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsskadestatistik, statistikuttag 2015-04-14.

* Arbetsskador anmäls ofta efter ganska lång tid efter det att de inträffat. Arbetsmiljöverket räknar med att siffrorna för ett år ökar med ca 4 procent under efterföljande år pga. sena anmälningar.²⁸

Under 2014 anmäldes nästan 11 731 arbetssjukdomar bland arbetstagare och egenföretagare i Sverige till Arbetsmiljöverket. I Västernorrlands län är samma siffra hittills 235 anmälningar. Dock kan inte statistiken ses som fullständig förrän efter ett antal år eftersom anmälningarna ofta kommer in efter att det gått relativt lång tid.

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsskadestatistik, statistikuttag 2015-04-14.

* Arbetsskador anmäls ofta efter ganska lång tid efter det att de inträffat. Arbetsmiljöverket räknar med att siffrorna för ett år ökar med ca 4 procent under efterföljande år pga. sena anmälningar.²⁹

²⁷ AFA Försäkring, *Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro – 2013*, s. 12.
https://www.afaforsakring.se/Global/Analys/Arbesskaderapporten/AFA_rapport_2013.pdf

Arbetsmiljöverket, Arbetsskadestatistik, egna beräkningar, <http://www.av.se/webbstat/>

²⁸ Arbetsmiljöverket (2013), *Arbetsskador 2012*, Arbetsmiljöstatistik 2013:1, s.10,14.

http://www.av.se/dokument/statistik/officiell_stat/STAT2013_01_korr.pdf

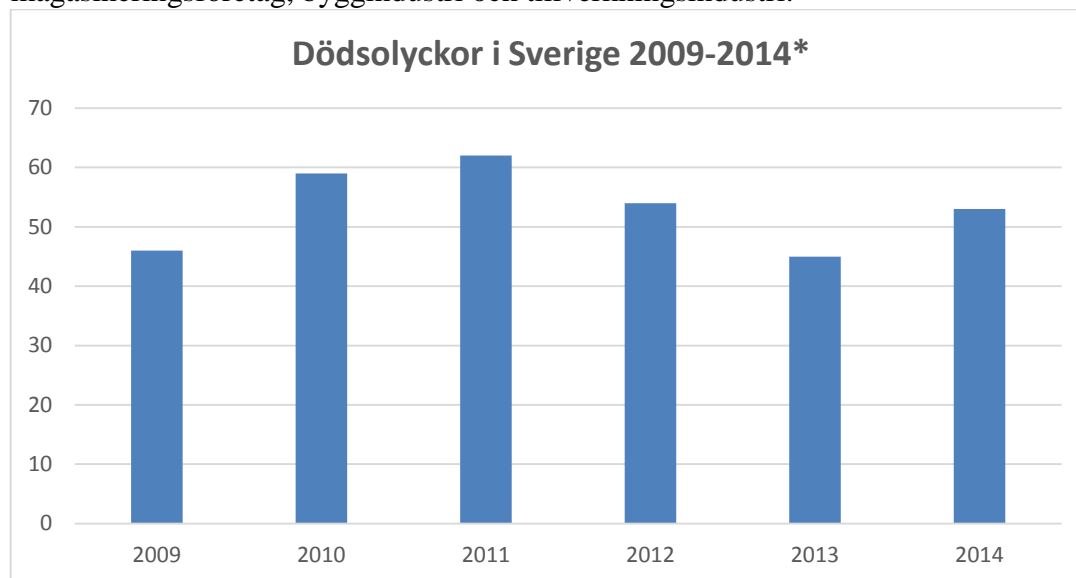
²⁹ Arbetsmiljöverket (2013), *Arbetsskador 2012*, Arbetsmiljöstatistik 2013:1, s.10,14.

http://www.av.se/dokument/statistik/officiell_stat/STAT2013_01_korr.pdf

Arbetsolyckor med dödlig utgång i Sverige

Under 2014 dog 53 individer i arbetsolyckor i Sverige. Det är nästan en individ varje vecka.³⁰ Det är tydligt att vissa branscher förekommer oftare när det gäller dödsolyckor i arbetet. Flest dödsolyckor sker i branscherna transport- och magasineringföretag, byggindustri och tillverkningsindustri.³¹

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetskadestatistik, statistikuttag 2015-04-14.

* I siffrorna har även övriga räknats med: värnpliktiga, intagna för vård i kriminalvårdsanstalt m.fl. och anställda i utländska företag som är verksamma i Sverige men registrerade i andra länder samt vissa elever.

Arbetsmiljöverkets statistik ger dock inte en heltäckande bild. Totalt dör i Sverige minst 1 400 människor varje år i arbetsrelaterade sjukdomar, olycksfall eller självmord enligt LO.³² Bland dessa finns exempelvis cirka 500 personer som dör i cancer på grund av sitt arbete, och 400 som avlidit i hjärtinfarkt på grund av de högt ställda kraven på jobbet.³³

Insatser för en bättre arbetsmiljö

Arbetsmiljön är arbetsgivarens ansvar. Grunden för att förbättra arbetsmiljön, lokalisera brister samt att förebygga olyckor är det systematiska arbetsmiljöarbetet. Ett effektivt arbetsmiljöarbete sker i samverkan mellan fack och arbetsgivare, men det förutsätter att det finns en stark lagstiftning, aktuell och relevant kunskap om arbetsmiljöproblem samt intresserade och utbildade arbetsgivare och skyddsombud.

Under de två senaste mandatperioderna med borgerligt styre har det förebyggande arbetsmiljöarbetet försvagats. Anslagen till Arbetsmiljöverket skars ner och regeringen beslutade att lägga ner Arbetslivsinstitutet 2007.³⁴ Därför har vi nu sämre

³⁰ Här är övriga även medräknade. Räknar vi enbart personer tillhörande arbetskraften blir siffran 33 personer och i Västra Götalands län sju.

³¹ Arbetsmiljöverket, Arbetskadestatistik, www.webbstat.av.se

³² LO, (2013), "Regeringen bryter mot internationella arbetsmiljöregler", 2013-11-27.

http://www.lo.se/start/pressmeddelanden/regeringen_bryter_mot_internationella_arbetsmiljoregler

³³ Arbetsmiljöverket (2010), *Arbetsrelaterade dödsfall i Sverige*, Rapport 2010:3, s. 5.

http://www.av.se/dokument/aktuellt/kunskapsöversikt/RAP2010_3.pdf

³⁴ Regeringen/Arbetsmarknadsdepartementet, *Avveckling av Arbetslivsinstitutet*, Dir. 2007:42,

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/26/34/50f38ee9.pdf> Se också Thulin, Staffan, "Jobbolyckorna ökar – anslagen minskar", *Riksdag & departement*, 2013-11-04.

förutsättningar för att samla in kunskap om hur arbetslivet påverkar individen. I slutet av mars i 2014 beslutade riksdagen om en nollvision för dödsolyckor i arbetslivet av dåvarande regeringen³⁵. I 2015 års vårändringsbudget lämnar den nya rödgröna regeringen nya förslag på arbetsmiljöområdet. Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson har påbörjat arbetet för en långsiktig strategi för arbetsmiljöpolitiken tillsammans med arbetsmarkandes parter.

En specifik satsning på arbetslivsforskningen utförs under perioden 2015-2018, med fokus på kvinnors arbetsmiljöproblem och arbetsrelaterade ohälsa. Mellan 2015 och 2018 avsätts 35 miljoner kronor för detta ändamål.

Den rödgröna regeringen ökar även Arbetsmiljöverkets anslag med 60 miljoner under mandatsperioden. Genom detta tillskott ges Arbetsmiljöverkets möjlighet att förstärka tillsynen genom att fler inspektörer kan anställas. Det statliga bidraget till regionala skyddsombud ges också en resursförstärkning och ökas med tio miljoner kronor fram till 2016. Nuvarande regering tilldelar även resurser åt företagshälsovårdens för att stärka kompetensförsörjning inom densamma³⁶.

Det är bra att den nya regeringen inser allvaret i ett bortprioriterat arbetsmiljöarbete men vi har en lång väg att vandra för att råda bukt på brister i arbetsmiljön på den svenska arbetsmarknaden.

LOs förslag

- Att regeringen, enligt ILO 187, inrättar ett centralt rådgivande tre-partsorgan i arbetsmiljöfrågor med representanter från flera departement och rådgivande organ.
- Att regeringen tillsammans med arbetsmarknadens parter och berörda departement upprättar en nationell handlingsplan för att komma till rätta med vår tids arbetsmiljöproblem.
- Att regeringen återinför det tidigare statsbidraget för vidareutbildning av huvud- och regionala skyddsombud.
- Att regeringen inrättar ett nationellt centrum för arbetslivsforskning, ett särskilt forskningsråd för arbetslivsforskning samt tillför mer medel till denna forskning.
- Att riksdagen inför en bestämmelse i arbetsmiljölagen om att beställaren av en tjänst ska se till att det i anbudet finns utrymme för en bra arbetsmiljö.

<http://rod.se/jobboldyckorna-%C3%B6kar-anslagen-minskar/>

³⁵ Sveriges riksdag, Betänkande 2013/14: AU5, Debatt och beslut torsdag 20 mars 2014.

<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Debatter-och-beslut-om-forslag/Arendedebatter/?did=H101AU5#tab=debate>.

³⁶ Budgetsatsningar för ett modernt arbetsliv”

<http://www.regeringen.se/sb/d/20026/nocache/true/a/257295> 2015-04-16

- Att regeringen och berörda myndigheter säkerställer att arbetsmiljöbrott utreds och prioriteras inom rättsväsendet, samt att polisutbildningen även omfattar arbetsmiljöbrott.
- Att det införs en obligatorisk och oberoende kvalitetssäkrad företagshälsovård med branschkunskap som arbetar förebyggande och som omfattar alla arbetstagare på arbetet. Via arbetsmiljölagstiftning ska en gemensam kvalitetssäkring av företagshälsovården garanteras.
- Att lagar och föreskrifter måste ses över så att arbetsgivarens ansvar för arbetsanpassning och rehabilitering stärks bland annat genom fler möjligheter till sanktioner.
- Att arbetsgivarna ser till att det finns tillräcklig bemanning på arbetsplatserna.
- Att arbetsorganisation och arbetsinnehåll utformas så arbetet inte medför psykisk eller fysisk ohälsa eller sociala förluster. Arbetet ska ge möjligheter till variation, social kontakt och samarbete samt möjlighet till självbestämmande och yrkesmässig utveckling.

Bilaga 1 Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro

Arbetsolyckor m. frånvaro	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Västernorrlands län	752	753	751	759	730	664
Totalt riket	25 887	28 439	28 770	30 550	31 307	29 853

Källa: Arbetsmiljöverket, statistikuttag 2015-04-14

Arbetsolyckor kvinnor	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Västernorrlands län	340	333	315	306	333	262
Kvinnor, riket	11 108	12 071	11 902	12 762	13 338	12 748
Totalt riket	25 887	28 439	28 770	30 550	31 307	29 853

Källa: Arbetsmiljöverket, statistikuttag 2015-04-14

Arbetsolyckor män	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Västernorrlands län	412	420	436	453	397	402
Män, riket	14 779	16 367	16 868	17 788	17 385	17 105
Totalt riket	25 887	28 439	28 770	30 550	31 307	29 853

Källa: Arbetsmiljöverket, statistikuttag 2015-04-14

Arbetsolyckor per bransch Västernorrlands län	2010	2011	2012	2013	2014
Jordbruk, skogsbruk och fiske	5	13	12	12	17
Gruvor och mineralutvinningsindustri	-	<5	<5	-	-
Tillverkningsindustri	155	157	163	152	136
El-, gas- och värmeverk	<5	7	<5	<5	<5
Vattenverk; reningsverk o.d., avfallsanläggningar	6	<5	8	5	11
Byggindustri	88	80	92	78	75
Handel; serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	53	47	48	28	37
Transport- och magasineringsföretag	72	60	70	57	69
Hotell och restauranger	6	8	6	7	<5
Informations- och kommunikationsföretag	<5	<5	7	6	<5
Kreditinstitut och försäkringsbolag	<5	<5	<5	<5	<5
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	<5	8	9	7	6
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	10	11	11	12	16
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	24	35	34	37	36
Civila myndigheter och försvaret	46	43	34	30	19
Utbildningsväsendet	66	71	55	59	49
Vård och omsorg, socialtjänst	185	175	177	200	156
Kultur, nöje och fritid	14	11	6	8	8
Andra serviceföretag	<5	<5	7	15	12
Bransch saknas	<5	<5	7	15	12
Totalt	753	751	759	730	664

Källa: Arbetsmiljöverket, statistikuttag 2015-04-14

Bilaga 2 Arbetssjukdomar

Arbetssjukdomar	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Västernorrlands län	186	187	175	209	192	235
Totalt riket	8 810	8 975	9 459	10 015	10 955	11 731

Källa: Arbetsmiljöverket, statistikuttag 2015-04-14

Arbetssjukdomar kvinnor	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Västernorrlands län	99	87	87	104	96	127
Kvinnor, riket	4 869	5 072	5 403	5 912	6 579	7 101
Totalt riket	8 810	8 975	9 459	10 015	10 955	11 731

Källa: Arbetsmiljöverket, statistikuttag 2015-04-14

Arbetssjukdomar män	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Västernorrlands län	87	100	88	105	96	108
Män, riket	3 941	3 903	4 056	4 103	4 376	4 630
Totalt riket	8 810	8 975	9 459	10 015	10 955	11 731

Källa: Arbetsmiljöverket, statistikuttag 2015-04-14

Bilaga 3 Arbetsolyckor dödlig utgång

Arbetsolyckor dödlig utgång	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Västernorrlands län	3	4	1	3	2	-
Totalt riket inkl övriga*	46	59	62	54	45	53

Källa: Arbetsmiljöverket, statistikuttag 2015-04-14, egna beräkningar